

Дослідження особливостей методики перевірки знань учнів на уроках фізичної культури

Коробейнік В.А.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Анотація:

Метою роботи є визначення складу, вагомості та взаємозв'язку спеціальних професійних вмінь, необхідних для викриття і виправлення помилок та оцінки дій учнів на уроках фізичної культури. Проводилося анкетування групи кваліфікованих викладачів (n=31) з різним педагогічним стажем. Кожному викладачу було запропоновано розставити професійні якості за місцями від 1 до 10. Виявлено, що всі досліджувані якості мають певний і досить високий рівень взаємозв'язку, але проявляється він у різні періоди педагогічної діяльності. Показано, що процес організації і проведення перевірки знань включає в себе логічно пов'язані розумові операції, які є основою методики перевірки знань учнів на уроках фізичної культури. Встановлено, що найбільш вагомими виявились якості пов'язані з вміннями: виставити оцінку, прокоментувати виставлену оцінку, візуально визначити помилку та визначити ступінь її значності.

Коробейнік В.А. Исследование особенностей методики проверки знаний учащихся на уроках физической культуры. Целью работы является определения значимости и взаимосвязи специальных профессиональных умений, необходимых для обнаружения и исправления ошибок и оценки действий учащихся на уроках физической культуры. Проводилось анкетирование группы квалифицированных преподавателей (n = 31) с различным педагогическим стажем. Каждому преподавателю было предложено расставить профессиональные качества по местам от 1 до 10. Обнаружено, что все исследуемые качества имеют определенный и достаточно высокий уровень взаимосвязи, но проявляется они в разные периоды педагогической деятельности. Показано, что процесс организации и проведения проверки знаний включает в себя логически связанные умственные операции, которые являются основой методики проверки знаний учащихся на уроках физической культуры. Установлено, что наиболее весомыми оказались качества, связанные с умениями: выставить оценку, прокомментировать выставленную оценку, визуально определить ошибку и определить степень ее значимости.

Korobejnik V.A. The study features of test procedures of students' knowledge on the physical training lessons. The aim is to determine the significance of the relationship and special professional skills necessary to detect and correct errors and evaluating students in physical education classes. The surveys were a group of qualified teachers (n = 31) with different pedagogical experience. Each teacher was asked to arrange the professional quality of the places from 1 to 10. It was found that all investigated have a certain quality and a high level of relationship, but they are manifested in different periods of teaching. It is shown that the process of organizing and carrying out checks of expertise includes logically related mental operations which are the basis of test procedures of students' knowledge on the physical training lessons. Found that the most weighty qualities were related to skills: a rating, comment exposed estimate visually identify the error and determine its significance.

Ключові слова:

помилка, вміння, спостереження, причина, наслідок, зв'язок, відчуття, порівняння, оцінка.

ошибка, умение, наблюдение, причина, следствие, связь, ощущение, сравнение, оценка.

mistake, skill, observation, reason, consequence, connection, perception, comparison, estimation.

Вступ.

Аналіз літературних джерел щодо розкриття питання методики організації та проведення перевірки знань учнів на уроках фізичної культури достатньо розкриті рядом авторів і розглядається з позиції системно-структурного підходу [1,2,4,5,12]. Для ефективної перевірки знань вчитель повинен бути озброєний спеціальними професійними навичками: досконало знати тему, яку перевіряє, визначити коло можливих помилок, їх класифікацією, шляхами виправлення, аргументовано оцінювати дії учнів в цілому. Процес організації і проведення перевірки знань включає в себе такі логічно пов'язані розумові операції. Перша, найголовніша, – операція спостереження за діями учнів. Саме від неї залежить якість проведення всіх наступних операцій і якщо виникнуть помилки, то всі наступні дії також будуть невірними. Щоб не виникало помилок треба не тільки мати ґрунтовні знання про всі елементи оцінюваної дії, а також вміти вірно зайняти оптимальне місце спостереження за виконанням дії. Друга операція – операція аналізу визначених помилок. Третя включає в себе виправлення помилок відповідними методами. Четверта – виставлення оцінки та її аргументоване тлумачення. Набуття знань щодо кожної операції та вміння використовувати їх на практиці є обов'язковим в системі методичної підготовки вчителів фізичної культури.

Робота виконана згідно плану НДР Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Метою дослідження є визначення складу, вагомості та взаємозв'язку спеціальних професійних вмінь, необхідних для викриття і виправлення помилок та оцінки дій учнів на уроках фізичної культури.

На підставі літературних даних визначили склад спеціальних вмінь (табл.2). Для об'єктивної оцінки значності кожної запропонованої професійно-педагогічної якості проводилось опитування шляхом анкетування групи кваліфікованих викладачів з різним педагогічним стажем (табл.1).

Кожному викладачу було запропоновано, перелічені в таблиці 1 професійні якості, розставити за місцями від 1 до 10, надавши перше найбільш вагомому, а останнє менш значному на їх погляд.

Результати досліджень.

Для обробки отриманих даних було використано факторний аналіз. Це дало можливість розташувати показники досліджуваних якостей кожної групи вчителів у семантичному просторі. Під таким простором розуміють систему певним чином організованих ознак, що складають і диференціюють об'єкти певної предметної області. В нашому випадку аналізується семантичний простір, який характеризує структуру "визначення помилок і їх ліквідацію".

Семантичний простір першої групи викладачів

Таблиця 1

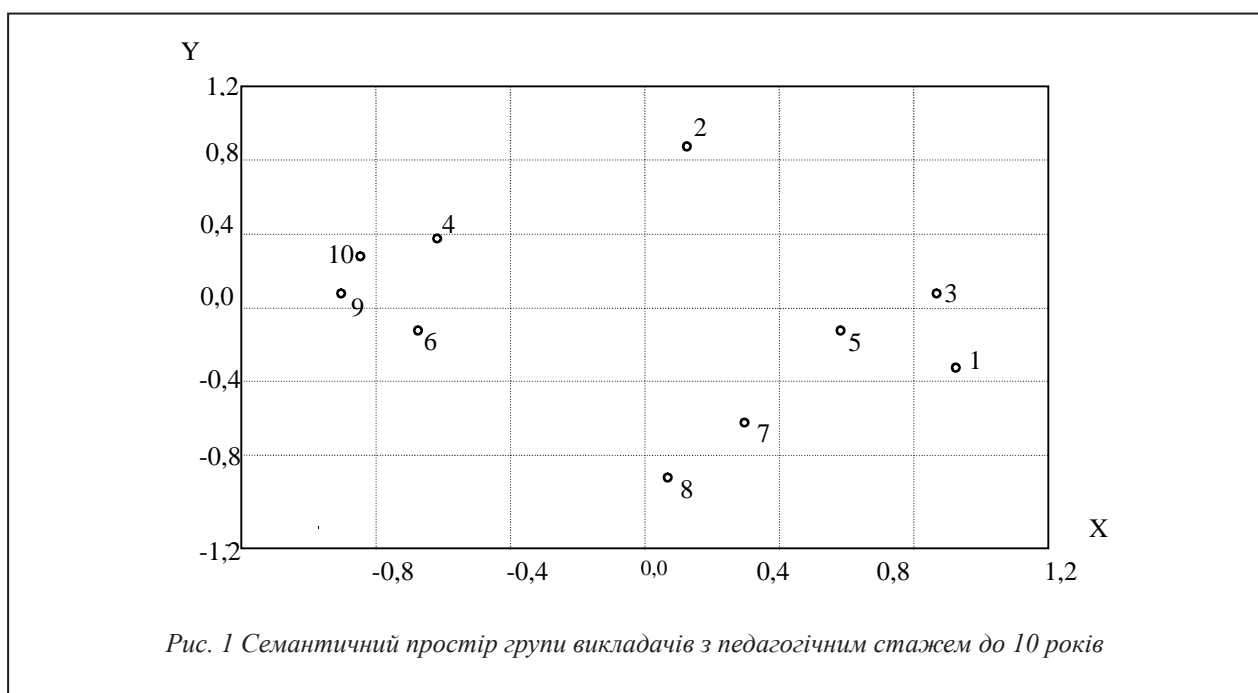
Склад викладачів, серед яких проводилось опитування

Вік (років)	Стаж викладацької роботи		
	До 10 років	від 10 до 20 років	Більш 20 років
20-30			
31-40	9 чол.	4 чол.	1 чол.
41-60	3 чол.	6 чол.	8 чол.

Таблиця 2

Склад спеціальних вмінь, необхідних для перевірки знань учнів

№ з/п	Вміння та його інтерпретація
1.	Візуальне виявлення помилки. Базується на досконалому знанні техніки вправ та можливості порівняти ці знання з тим, що виконав учень.
2.	Вибір способу та місця спостереження в залежності від помилки. Для більш досконалого і повного огляду дії треба вміти зайняти найвигідніше, оптимальне місце.
3.	Виявлення ступеню значності помилки. Обов'язкове знання, яке передбачає розподіл помилок на головні та другорядні і базується на наукових дослідженнях в галузях біомеханіки, фізіології та ін.
4.	Виявлення залежності результату дії від конкретної помилки. Означає вміння встановити наскільки конкретна помилка впливає на кінцевий результат.
5.	Встановлення конкретної причини появи помилки на її педагогічне тлумачення. Характеризує вміння пояснити на доступному для учнів рівні причину або ланцюжок причинно-наслідкових зв'язків появи помилки.
6.	Використання образних порівнянь для запобігання та виправлення помилок. Вміння базоване на знаннях вікової психології та фізіології та полягає у виборі відповідних образних порівнянь для певних вікових груп учнів.
7.	Використання фізичної допомоги, спрямованої на відчуття руху з метою виправлення помилки. Означає виправлення помилки, застосовуючи контактну, спрямовуючу допомогу.
8.	Вибір та використання спеціальних вправ, спрямованих на усунення помилок. Це вміння ґрунтується на знанні певного обсягу спеціальних вправ та їх спрямованого використання.
9.	Вміння виставити оцінку за дії учня. Означає вміння співвіднести дії учня з критеріями вимог, які прийняті в школі.
10.	Вміння прокоментувати виставлену оцінку. Означає аргументовану відповідь на питання за що саме поставлена така оцінка учню, але це можна зробити в повній мірі лише володіючи майже всіма визначеними вище якостями.

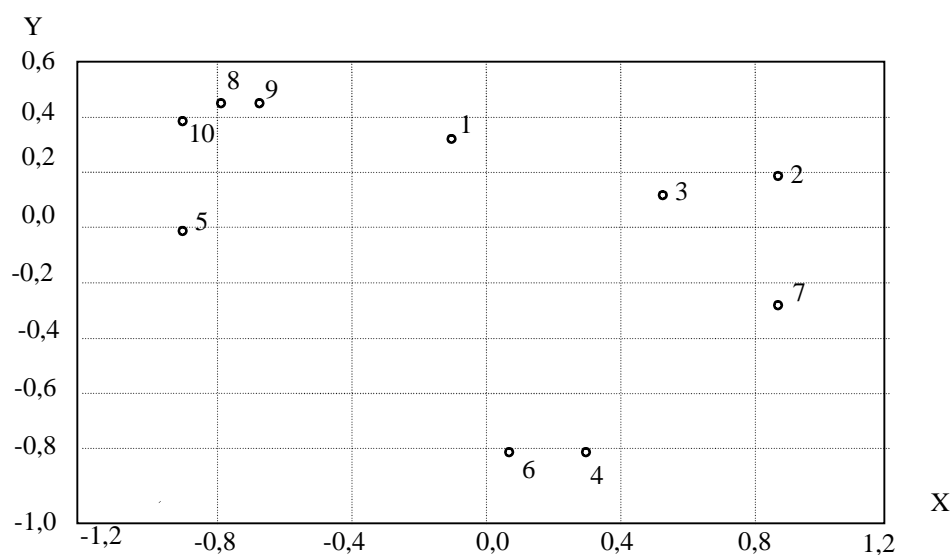

Рис. 2 Семантичний простір групи викладачів з педагогічним стажем від 10 до 20 років

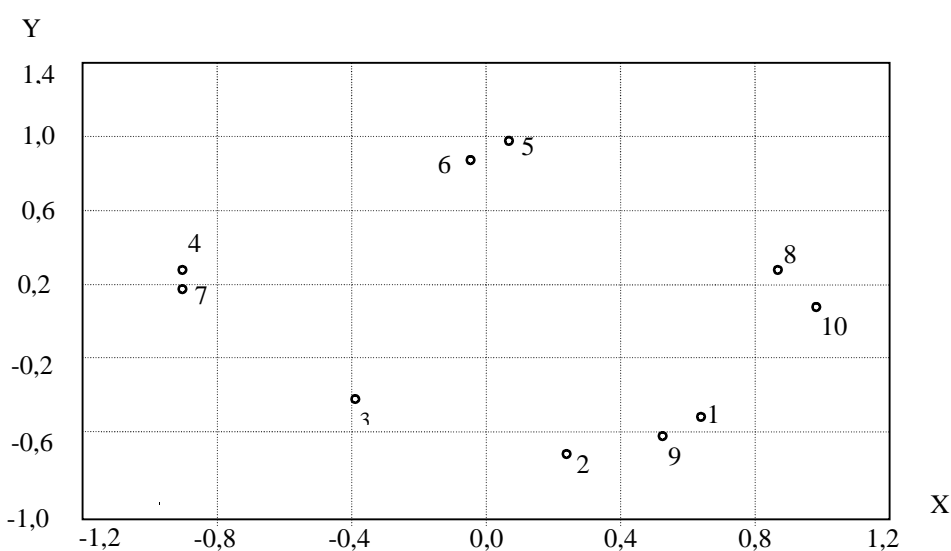

Рис. 3. Семантичний простір групи викладачів з педагогічним стажем більш 20 років

з педагогічним стажем до 10 років представлено на рисунку 1. Координатні вісі цього графіку можна визначити за найбільшими показниками певних ознак. Звідси координатну вісь X назвемо вмінням “виставити оцінку” (-0,950), а вісь Y – “використання спеціальних вправ” (0,963).

В даному просторі досліджувані вміння сгрупувалися в 3 плеяди. До першої плеяди увійшли вміння за номерами 4, 6, 9, 10, які мають відповідно коефіцієнти кореляції -0,613; -0,694; -0,950; -0,867. Протилежно цій групі визначилися вміння окреслені другою плеядою. До неї увійшли 1, 3, 5 вміння з відповідними показниками 0,924; 0,852; 0,594. Третя плеяда охопила 7 та 8 якості з коефіцієнтами значності 0,320 і 0,088. І окремо з дуже невисокою кореляцією 0,095 стоїть якість, пов’язана з вмінням вибору способу та місця спосте-

реження в залежності від помилки. Очевидно, що в цій категорії викладачів превалюючими і найбільш вагомими виявились якості пов’язані з вміннями: виставити оцінку (-0,950), прокоментувати виставлену оцінку (-0,867), візуально визначити помилку (0,924) та визначити ступінь її значності (0,852). Тепер розглянемо семантичний простір другої групи викладачів зі стажем від 10 до 20 років (рис. 2); відповідно координатну вісь X назвемо “коментування оцінки” (-0,885), а Y – “створення уявлення про рух” (-0,827).

Тут також ознаки згрупувалися в 3 плеяди. До першої належать вміння за номерами 5, 8, 9, 10 з коефіцієнтами вагомості -0,871; -0,801; -0,670; -0,885. Друга плеяда окреслена 2, 3, 7 вміннями з показниками 0,863; 0,520; 0,860. Третя плеяда включає в себе 4 та 6 якості з кореляціями 0,242 і 0,063. Першу якість з по-

казником -0,099 не можна віднести хоча б до будь-якої плеяди в силу її окремого розташування. Відносно кореляційних параметрів вагомими слід признати вміння: встановлення конкретної причини появи помилки та її педагогічне тлумачення (-0,871), вибір та використання спеціальних вправ (-0,801), коментування виставленої оцінки (-0,885), вибір способу та місця спостереження (0,863), використання фізичної допомоги, спрямованої на відчуття руху (0,860).

Наступний семантичний простір представлено на рисунку 3. Вісь X означає також “коментування оцінки” (0,973), а Y – “встановлення причини помилки” (0,968).

В цій групі маємо 4 плеяди. Перша об'єднує 4, 7 вміння з однаковими кореляціями -0,940. Протилежно першій виступає друга плеяда, до якої входять 8 і 9 вміння з показниками 0,830 та 0,973. Третя плеяда охоплює 1, 2, 9 вміння з кореляціями 0,607; 0,218; 0,544. Четверта – 5, 6 вміння з величинами 0,076 та -0,031. І окремо стоїть 3 вміння маючи коефіцієнт -0,405. Найбільш інформативними стають якості: визначення залежності результату від конкретної помилки та використання фізичної допомоги (по -0,940), вибір та використання спеціальних вправ (0,830), коментування виставленої оцінки (0,973).

Отримані дані вказують на те, що всі перелічені якості мають певний, досить високий рівень інформативності, але проявляється він в різні періоди педагогічної діяльності. Спостерігається неоднаковість семантичних просторів з одночасною міграцією визначених якостей, тобто відсутня тенденція до їх структуризації. У всіх групах викладачів визначились

високі коефіцієнти кореляції до вміння виставити оцінку. Це склало першу ознаку, відкладену на вісі X вивчаемого простору. Друга ознака, визначена на вісі Y, в кожній категорії викладачів не повторюється. Вміння використовувати спеціальні вправи для ліквідації помилок стає головним в першій групі, в другій воно розширюється до створення певного образного уявлення про рух і в третій остаточно завершується, як вміння встановити конкретну причину появи помилки.

При такому розгляді спостерігається рух від “простого” до “складного” інтегрального уміння, а значить підвищується вагомість оцінки учня. Тобто вона спирається на більшу кількість взаємозв'язаних і ускладнених професійних умінь вчителя, які набуваються із зростанням педагогічного стажу.

Висновки.

Процес організації і проведення перевірки знань включає в себе логічно пов'язані розумові операції, які є основою методики перевірки знань учнів на уроках фізичної культури.

Визначені професійні якості мають досить вагомий і щільний взаємозв'язок, системне використання яких дає позитивний результат в галузі перевірки знань учнів.

У зв'язку з вище викладеним представляється актуальним розробка методики навчання студентів вмінню перевіряти знання учнів на уроках фізичної культури з урахуванням специфіки різних видів спорту.

Перспективою подальших досліджень є подальше й глибше вивчення методики перевірки знань учнів на уроках фізичної культури.

Література:

1. Васильков Г.А. Управление учебным процессом – системный подход. // Физическая культура в школе, 1983. – №9. – С. 11-16.
2. Климов Е.А. Психология профессионала. – М., Смысл. – 1996. – 400 с.
3. Леонтьев А.А. Деятельность. Сознание. Личность. – М., Политиздат. – 1975. – 304 с.
4. Обучение спортивным движениям / Лапунин А.Н. – К., Здоров'я. – 1986. – 216 с.
5. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Г. Педагогічні технології: навч. посібник. – К., Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана. – 1995. – 252 с.
6. Петренко В.Ф. Психосемантика сознания. – М., Изд-во МГУ. – 1988. – 208 с.
7. Пехота О.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: монографія / О.М. Пехота, А.М. Старєва. – 2-е вид. доп. та перероб. – Миколаїв, «Іліон». – 2006. – 272 с.
8. Радул В.В. Диагностика личности майбутнього вчителя. – К., Вища школа. – 1995. – 150 с.
9. Савченко О.Я. Ознаки особистісно-орієнтованої підготовки майбутнього вчителя // Творча особистість учителя: проблеми теорії та практики / О.Я. Савченко. – К. – 1997. – С. 3-5.
10. Семиченко В.А. Психология общения / В.А. Семиченко. – К., Центр «Магистр-S». – 1997. – 152 с.
11. Цукерман Г.А. Психология саморазвития / Г.А. Цукерман, В.М. Мастеров. – М., Интерпракс. – 1995. – 288 с.
12. Johnson C.A., Gilbert J.N. The Psychological Uniform: Using Mental Skills in Youth Sport // *Strategies*, 2004. – vol. 18(2). – pp. 5-9.

References:

1. Vasil'kov G.A. *Fizichna kul'tura v shkoli* [Physical culture in school], 1983, vol.9, pp. 11-16.
2. Klimov E.A. *Psikhologiya professionala* [Professional psychology], Moscow, Meaning, 1996, 400 p.
3. Leont'ev A.A. *Deiatel'nost'. Soznanie. Lichnost'* [Activity. Consciousness. Personality], Moscow, Politizdat, 1975, 304 p.
4. Laputin A.N. *Obuchenie sportivnym dvizheniam* [Education sports movement], Kiev, Health, 1986, 216 p.
5. Padalka O.S., Nisimchuk A.M., Smoliuk I.O., Shpak O.G. *Pedagogichni tekhnologiyi* [Teaching technology], Kiev, Ukrainian Encyclopedia, 1995, 252 p.
6. Petrenko V.F. *Psikhosemantika soznaniia* [Psychosemantics consciousness], Moscow, MSU Publ., 1988, 208 p.
7. Pekhota O.M., Starieva A.M. *Osobistisno orientovane navchannia: pidgotovka vchitelia* [Student oriented education: teacher training], Nikolaev, Illion, 2006, 272 p.
8. Radul V.V. *Diagnostika osobistosti majbutn'ogo vchitelia* [Diagnosis of future teachers], Kiev, High School, 1995, 150 p.
9. Savchenko O.Ia. *Oznaki osobistisno-orientovanoyi pidgotovki majbutn'ogo vchitelia* [Signs student-centered training future teachers]. *Tvorcha osobistist' uchitelia: problemi teorii ta praktiki* [Creative teacher identity: problems of theory and practice], Kiev, 1997, pp. 3-5.
10. Semichenko V.A. *Psikhologiya obshcheniia* [Psychology of communication], Kiev, Central Magister-S», 1997, 152 p.
11. Cukerman G.A. Masterov V.M. *Psikhologiya samorazvitiia* [Psychology of self-development], Moscow, Interpraks, 1995, 288 p.
12. Johnson C.A., Gilbert J.N. The Psychological Uniform: Using Mental Skills in Youth Sport. *Strategies*, 2004, vol. 18(2), pp. 5-9.

Информация об авторе:

Коробейник Виталий Анатольевич: korvit71@mail.ru; Харьковский национальный педагогический университет; ул. Артема 29, г. Харьков, 61002, Украина.

Цитируйте эту статью как: Коробейник В.А. Дослідження особливостей методики перевірки знань учнів на уроках фізичної культури // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 9 – С. 33-37. doi:10.6084/m9.figshare.749695

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive.html>

Это статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

Дата поступления в редакцию: 08.07.2013 г.
Опубликовано: 30.09.2013 г.

Information about the author:

Korobejnik V.A.: korvit71@mail.ru; Kharkov National Pedagogical University; Artema str. 29, Kharkov, 61002, Ukraine.

Cite this article as: Korobejnik V.A. The study features of test procedures of students' knowledge on the physical training lessons. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.9, pp. 33-37. doi:10.6084/m9.figshare.749695

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive-e.html>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Received: 08.07.2013
Published: 30.09.2013